

Sygn. akt V AGa 703/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Tomasz Pidzik
Sędziowie:	SA Katarzyna Żymełka SA Dariusz Chrapoński (spr.)
Protokolant:	Barbara Franielczyk

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2020 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) we W.

przeciwko L. L. i K. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego K. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 kwietnia 2018r., sygn. akt XIII GC 189/17

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 tiret pierwsze, drugie i trzecie o tyle, że odsetki ustawowe za opóźnienie zasądza od pozwanego K. P. od dnia 12 maja 2017 r., a od pozwanego L. L. od dnia 22 maja 2017 r. oraz oddala powództwo o te odsetki za okres wcześniejszy;
- oddala apelację w pozostałej części;
- zasądza od pozwanego K. P. na rzecz powoda kwotę 11.250 (jedenaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Katarzyna Żymełka	SSA Tomasz Pidzik	SSA Dariusz Chrapoński
-----------------------	-------------------	------------------------

Sygn. akt V AGa 703/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanych L. L. i K. P. na rzecz powoda (...) we W.:

- kwotę 447.426,27 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2017 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanych jest ograniczona do prawa użytkowania wieczystego gruntu i odrębnej własności budynków położonych w miejscowości Ś., dla których Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...), a nadto do wysokości hipoteki umownej zwykłej w kwocie 500.000 zł (poz. wpisu nr (...));
- kwotę 432.344,90 z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2017 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanych jest ograniczona do prawa użytkowania wieczystego gruntu i odrębnej własności budynków położonych w miejscowości Ś., dla których Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...), a nadto do wysokości hipoteki umownej zwykłej w kwocie 500.000 zł (poz. wpisu nr (...));
- kwotę 1.381.165,66 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2017 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanych jest ograniczona do prawa użytkowania wieczystego gruntu i odrębnej własności budynków położonych w miejscowości Ś., dla których Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...), a nadto do wysokości hipoteki umownej zwykłej w kwocie 1.650.000 zł (poz. wpisu nr (...));

oraz kwotę 115.017 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 23 listopada 2007 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. zawarła z pozwanymi prowadzącymi działalność gospodarczą pod nazwa (...) s.c. umowę kredytu inwestycyjnego nr (...) w kwocie 1.650.000 zł, na okres od dnia 23 listopada 2007 r. do dnia 1 listopada 2022 r. Spłata kredytu miała być zabezpieczona m.in. hipoteką zwykłą i dlatego pozwani w dniu 5 grudnia 2007 r. złożyli oświadczenie o ustanowieniu hipoteki zwykłej na kwotę 1.650.000 zł na prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w Ś. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w (...) prowadzi KW nr (...). Jednocześnie pozwani wyrazili zgodę na przelew przez wierzyciela wierzytelności z powyższej umowy na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny lub fundusz sekurytyzacyjny. W dniu 6 grudnia 2010 r. związku z upływem określonego w umowie terminu płatności tego kredytu, Bank wezwał pozwanych do zapłaty kwoty należności głównej 1.381.165,66 zł wraz z odsetkami, opłatami i prowizjami oraz opłatami za monit. W dniu 6 maja 2011 r. (...) S.A. wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...), w którym stwierdził, iż na dzień 6 maja 2011 r. wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych K. P. oraz L. L. z tytułu umowy (...) z dnia 23 listopada 2007 r. wynosi 1.381.165,66 zł tytułem należności głównej, 175 133,38 zł tytułem odsetek za okres od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia 6 maja 2011 r. oraz 321,65 zł tytułem opłat i prowizji. W dniu 24 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Mikołowie nadał temu BTE klauzulę wykonalności. Na podstawie BTE nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (...) S.A. prowadził egzekucję, która następnie została umorzona jako bezskuteczna.

W dniu 22 sierpnia 2008 r. (...) S.A. zawarł z pozwanymi umowę kredytu inwestycyjnego nr (...), na podstawie której udzielono im kredytu w kwocie 500.000 zł na okres od dnia 22 sierpnia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. Spłata kredytu miała być zabezpieczona m.in. hipoteką zwykłą. W związku z tą umową pozwani w dniu 22 sierpnia 2008 r. złożyli oświadczenie o ustanowieniu hipoteki zwykłej na kwotę 500.000 zł na prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w Ś. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w (...) prowadzi KW (...). Pozwani wyrazili zgodę na przelew przez (...) S.A. wierzytelności z powyższej umowy na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny lub fundusz sekurytyzacyjny. W dniu 19 października 2010 r. (...) S.A. wypowiedział pozwanym tę umowę, wzywając jednocześnie do spłaty całości należności z tytułu wykorzystanego kredytu w terminie 30 dni licząc od dnia następnego po dniu doręczenia wypowiedzenia wskazując, iż w braku spłaty zadłużenia w wysokości 19.595,12 zł cała kwota kredytu wraz z odsetkami i opłatami stanie się natychmiast wymagalna. W dniu 30 marca 2011 r. (...) S.A. wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...), w którym stwierdził, iż na dzień 30 marca 2011 r. wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych K. P. oraz L. L. z tytułu umowy nr (...) wynosi 432.344,90 zł tytułem należności głównej, 39.896,44 zł tytułem odsetek za okres od dnia 15 sierpnia 2010 r. do dnia 30 marca 2011 r. oraz 296 zł tytułem opłat i prowizji. W dniu 12 kwietnia 2011 r. Sąd Rejonowy w Mikołowie nadał wyżej wskazanemu

BTE klauzulę wykonalności. Na podstawie BTE nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (...) S.A. prowadził egzekucję, która następnie została umorzona jako bezskuteczna.

W dniu 22 grudnia 2008 r. (...) S.A. zawarł z pozwanymi umowę kredytu inwestycyjnego nr (...) w kwocie 500.000 zł, na okres od dnia 22 grudnia 2008 r. do dnia 15 stycznia 2019 r. Spłata kredytu miała być zabezpieczona m.in. hipoteką zwykłą. Tego samego dnia pozwani złożyli oświadczenie o ustanowieniu hipoteki zwykłej na kwotę 500.000 zł na prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w Ś. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w (...) prowadzi KW (...). Pozwani wyrazili zgodę na przelew przez (...) S.A. wierzytelności z powyższej umowy na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny lub fundusz sekurytyzacyjny. W dniu 20 września 2010 r. (...) S.A. wypowiedział tę umowę kredytu, wzywając jednocześnie do spłaty całości należności z tytułu wykorzystanego kredytu. W dniu 6 maja 2011 r. (...) S.A. wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...), w którym stwierdził, iż na dzień 6 maja 2011 r. wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych z tytułu umowy nr (...) wynosi 447.426,27 zł tytułem należności głównej, 56.313,05 zł tytułem odsetek za okres od dnia 15 czerwca 2010 r. do dnia 6 maja 2011 r. oraz 177,16 zł tytułem opłat i prowizji. W dniu 24 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Mikołowie nadał wyżej wskazanemu BTE klauzulę wykonalności. Na tego BTE nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (...) S.A. prowadził egzekucję, która następnie została umorzona jako bezskuteczna.

W dniu 22 grudnia 2014 r. (...) Bank (...) S.A. w W. zawarła z powodem umowę sprzedaży wierzytelności, której przedmiotem była sprzedaż części portfela wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie wobec podmiotów gospodarczych objętych umową, m.in. z tytułu kredytów inwestycyjnych, kredytów obrotowych, sald debetowych. Na warunkach określonych w umowie (...) S.A. sprzedał powodowi wraz z wszelkimi zabezpieczeniami wymienionymi w załączniku nr (...) do umowy i wszelkie inne prawa z wierzytelnościami i zabezpieczeniami związane, w tym w szczególności roszczenia o zaległe odsetki, koszty i kary. Zgodnie z § 3 ust. 2 z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przenoszenia wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, przeniesienie wierzytelności wraz z zabezpieczeniami następowało w dniu wpływu ceny na rachunek zbywcy. Zgodnie z załącznikiem nr (...) do umowy, zmienionym aneksem z dnia 22 stycznia 2015 r. nr (...) do umowy z dnia 22 grudnia 2014 r., (...) S.A. w W. sprzedał powodowi m.in. trzy wierzytelności przysługujące mu wobec pozwanych z tytułu powyżej trzech opisanych umów kredytu. W dniu 23 grudnia 2014 r. powód przełał (...) S.A. kwotę 11.638.718 zł tytułem ceny sprzedaży w związku z umową sprzedaży wierzytelności. O przelewie wierzytelności pozwani zostali zawiadomieni pismami cedenta z dnia 8 stycznia 2015 r. Na wniosek powoda został on wpisany do księgi wieczystej nr (...) jako wierzyciel hipoteczny – w miejsce dotychczasowego wierzyciela – w odniesieniu do trzech powyżej opisanych hipotek, a następnie pismem z dnia 3 sierpnia 2015 r. wezwał pozwanych do uregulowania zobowiązań wynikających z tych umów.

Mając tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w całości. Zarysowując tło sporu Sąd zaznaczył, że powód jako podstawę powództwa wskazał odpowiedzialność rzeczową pozwanych w związku z zabezpieczeniem spłaty powyżej opisanych kredytów. W obronie przed żądaniem pozwu pozwani podnosili brak legitymacji czynnej po stronie powodowej, jak również zakwestionowali istnienie oraz wartość dochodzonych pozwem wierzytelności, fakt ich nabycia przez stronę powodową oraz skuteczność ustanowienia hipotek służących ich zabezpieczeniu wskazując, że nie zostały one szczegółowo oznaczone wbrew przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Sąd pierwszej instancji nie podzielił zarzutu pozwanych, że powód nie posiadał czynnej legitymacji procesowej, albowiem ta kwestia była już rozpatrywana przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami procesu, której przedmiotem była odpowiedzialność pozwanych jako dłużników osobistych z tytułu tych samych umów kredytowych. W tamtej sprawie przyjęto, że powód na podstawie powyżej opisanej umowy przeniesienia wierzytelności nabył wierzytelności z tych umów kredytowych w odniesieniu do pozwanych (sygn. akt V ACa 369/16). Jako że materiał dowodowy dokumentujący przejście na powoda wierzytelności był tożsamy w niniejszej sprawie z materiałem dowodowym w sprawie poprzedniej, należało uznać, że powód posiada czynną legitymację w przedmiotowej sprawie.

W dalszej części Sąd Okręgowy nie podzielił również zarzutu pozwanych co do nieskuteczności ustanowienia przedmiotowych hipotek. W tym zakresie odwołał się do treści

art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2204, dalej: „u.k.w.h.”) przyjmując, że przedłożone przez powoda dokumenty, w szczególności oświadczenia pozwanych o ustanowieniu hipotek, jak również wyciągi z ksiąg wieczystych dowodzą, że powstały obciążenia hipoteczne nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Sąd przyjął również, iż ustanowienie hipotek miało nastąpić na prawie użytkownika wieczystego na gruncie, nie zaś na prawie własności nieruchomości. Sąd Okręgowy uznał także w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, że powód wykazał przedłożonymi dokumentami wysokość wierzytelności zabezpieczonych hipotekami. Pozwani nie wskazali natomiast żadnych dowodów, które podważałyby w tym zakresie przedstawiony przez powoda materiał dowodowy. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej, wierzytelność hipoteczna dochodzona przez powoda została dostatecznie skonkretyzowana, zarówno w umowach kredytowych, w oświadczeniach pozwanych o ustanowieniu odpowiednich hipotek, jak również w oświadczeniach (...) S.A. skierowanych do Sądu Rejonowego w (...). Z dokumentów tych wynika zarówno stosunek prawny zabezpieczony hipoteką oraz przedmiot hipoteki. W ocenie Sądu także i treść księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w (...) nie nasuwa wątpliwości jakie wierzytelności zabezpieczają poszczególne hipoteki. Sąd pierwszej instancji powołał się nadto na postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 26 lipca 2017 r. odrzucające skargę pozwanego K. P. na wpis referendarza sądowego z dnia 4 stycznia 2008 r. obejmujący wpis hipoteki umownej zwykłej w kwocie 1.650.000 zł oraz wpis hipoteki kaucyjnej do kwoty 412.500 zł w księdze wieczystej (...) na rzecz uczestnika postępowania.

Wobec faktu, że żaden z zarzutów pozwanych nie zasługiwał na uwzględnienie, Sąd uznał roszczenie strony powodowej za zasadne i z tego powodu na podstawie art. 65 ust. 1 u.k.w.h. zasądził na rzecz powoda solidarnie od pozwanych dochodzone sporem kwoty częściowe wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, o których to odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

W apelacji pozwany K. P. zarzucił:

1. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonych w sprawie dowodów poprzez dowolne uznanie, że powód wykazał:

- ziszczenie się przewidzianego umową cesji z dnia 22 grudnia 2014 r. w postaci zapłaty ceny, gdy tymczasem okoliczność ta nie wynika z przywołanego w uzasadnieniu wyroku potwierdzenia wykonania operacji;
- wartość wierzytelności przysługującej powodowi wobec pozwanych;

2. naruszenie przepisów postępowania: art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przedstawienia treści oraz podstawy ustaleń faktycznych co do wartości zobowiązań pozwanych, a także uchylenie się od przedstawienia oceny prawnej podniesionych przez pozwanych zarzutów dotyczących objęcia zakresem zabezpieczenia hipotecznego dochodzonych powództwem odsetek oraz skutków braku pisemnej zgody użytkowników wieczystych na przeniesienie hipoteki;

3. naruszenie prawa materialnego:

- art. 65 ust. 1 u.k.w.h. w brzmieniu poprzedzającym wejście w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., nr 131, poz. 1075) poprzez jego niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji uznanie, że wskazane przez powoda w charakterze podstawy dochodzonego roszczenia hipoteki ujawnione pod poz. 1, 3 i 6 księgi wieczystej nr (...) ze względu na sposób ich ustanawiania oraz treść wpisów spełniają przesłankę szczególowości, a w rezultacie stanowią ważne i skuteczne zabezpieczenie dochodzonych pozwem wierzytelności;

- art. 117 § 2 w zw. z art. 118 k.c. i art. 77 zdanie drugie u.k.w.h. poprzez ich niezastosowanie oraz art. 69 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym sprzed nowelizacji z dnia 26 czerwca 2009 r. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w rezultacie uwzględnienie powództwa w zakresie odsetek za opóźnienie pomimo ich przedawnienia;
- art. 69 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym sprzed w/w nowelizacji z dnia 26 czerwca 2009 r. w zw. z art. 1025 § 3 oraz art. 319 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji rezygnację z zastrzeżenia ograniczenia odpowiedzialności hipotecznej pozwanych z tytułu odsetek do odsetek należnych za nie więcej niż dwa lata przed przysądzeniem prawa wieczystego użytkowania nieruchomości;
- art. 69 w zw. z art. 65 ust. 1 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym sprzed nowelizacji z dnia 26 czerwca 2009 r. w zw. z art. 319 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji pominięcie zastrzeżenia na rzecz pozwanych w sentencji wyroku – w odniesieniu do zasądzonych kosztów procesu – ograniczenia odpowiedzialności do przedmiotu hipoteki oraz wysokości sumy hipotecznej;
- art. 95 ust. 4 i 5 pr.bank. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że strona powodowa skutecznie nabyła hipoteki w związku z nabyciem zabezpieczonej wierzytelności bankowej, gdy tymczasem zmiana wpisu wierzyciela hipotecznego nastąpiła bez wymaganego oświadczenia użytkowników wieczystych nieruchomości.

Wskazując na te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja podlegała uwzględnieniu jedynie w marginalnej części – w odniesieniu do daty początkowej odsetek za opóźnienie. W pozostałej części apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Na wstępie należało wypadało określić stan prawny, jaki ma zastosowanie w odniesieniu do ustanowionych na rzecz powoda, a w zasadzie jego poprzednika prawnego trzech hipotek. Chodzi bowiem o to, że w omawianej sprawie określony reżim prawny kierunkuje okoliczności faktyczne, które winny być przedmiotem ustaleń procesowych, w tym także w zakresie ciężaru dowodowego. W toku postępowania drugoinstancyjnego dokonano dodatkowych ustaleń faktycznych, z których wynika, że wpis hipoteki w kwocie 1.650.000 zł zabezpieczającej umowę kredytu z dnia 23 listopada 2017 r. miał miejsce dnia 4 stycznia 2008 r. (nr podstawy wpisu (...)). Z kolei hipoteka w kwocie 500.000 zł zabezpieczająca umowę kredytową z dnia 22 sierpnia 2008 r. została wpisana w dniu 4 września 2008 r. (nr podstawy wpisu (...)). Hipoteka natomiast w kwocie 500.000 zł zabezpieczająca umowę kredytową z dnia 22 grudnia 2008 r. została wpisana dnia 14 stycznia 2009 r. (nr podstawy wpisu (...)). Z mocy zatem art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 131, poz. 1075) do tych hipotek stosuje się przepisy o treści obowiązującej według stanu prawnego sprzed wejścia w życie tej nowelizacji, tj. do dnia 19 lutego 2011 r. Z tego względu zagadnienia związane z przedmiotowymi hipotekami podlegały ocenie według przepisów obowiązujących do daty wejścia w życie wskazanej tutaj nowelizacji.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, albowiem znajdują one odzwierciedlenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, który został oceniony zgodnie z zasadami swobodnej oceny dowodów. Pierwszy wysłowiony w apelacji zarzut w istocie odnosi się do zagadnienia oceny dowodów, gdyż pozwany zarzuca w tym zakresie Sądowi Okręgowemu sprzeczności. Pierwsze twierdzenie w tym zakresie pozwany odnosi do zagadnienia legitymacji czynnej, konsekwentnie twierdząc, że powód owej legitymacji nie posiada – z uwagi na nieziszczenie się warunku przejścia na powoda wierzytelności w stosunku do pozwanych na mocy umowy z dnia 22 grudnia 2014 r. – zapłaty ceny za przelaną wierzytelność (§ 3 ust. 2). Drugi zarzut pozwanego polega na twierdzeniu, że powód nie wykazał wysokości dochodzonych wierzytelności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty pozwanego odnoszące się do ustaleń faktycznych nie mogły odnieść zamierzonego skutku procesowego.

Wpis hipoteki dla wierzyciela hipotecznego - jeżeli chodzi o odpowiedzialność dłużnika rzeczowego z nieruchomości - jest wystarczającą legitymacją do dochodzenia przysługującej mu wierzytelności w ten sposób zabezpieczonej. Zgodnie z art. 3 ust. 1 u.k.w.h. domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Domniemanie, o którym mowa w tym przepisie obejmuje zarówno sytuacje, gdy wpis jest deklaratoryjny, jak i te, gdy ma charakter konstytutywny. Ponadto art. 3 ust. 1 u.k.w.h. daje podstawę do wniosku, że prawo, które ujawniono na rzecz określonej osoby w księdze wieczystej, przysługuje tej właśnie osobie. Domniemanie to, dotyczy również treści prawa ujawnionego w księdze wieczystej. W przypadku hipoteki omawianym domniemaniem objęta jest suma i waluta hipoteki oraz okoliczność, że hipoteka zabezpiecza określone wierzytelności (art. 65 ust. 1 i art. 68 u.k.w.h.) W procesie przeciwko dłużnikowi rzeczowemu wierzyciel dochodzący realizacji swoich praw wynikających z hipoteki zwykłej zwykłej może, w celu udowodnienia istnienia wierzytelności, powołać się także na domniemanie wynikające z art. 71 u.k.w.h. Zgodnie z tym przepisem domniemanie istnienia prawa wynikające z wpisu hipoteki obejmuje, jeżeli chodzi o odpowiedzialność z nieruchomości, także wierzytelność zabezpieczoną hipoteką. Reasumując zatem, wpis hipoteki zwykłej stanowi dla wierzyciela hipotecznego wystarczającą legitymację do dochodzenia roszczenia oraz do dowiedzenia istnienia wierzytelności w stosunku do dłużnika rzeczowego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 570/10, z dnia 12 września 2019 r., V CSK 267/18 i z dnia 20 lutego 2020 r., IV CSK 537/18). Domniemania wynikające z art. 3 i art. 71 u.k.w.h. prowadzą do odwrócenia rozkładu ciężaru dowodu i w konsekwencji na pozwanym – dłużniku rzeczowym spoczywał ciężar wykazania, że powód nie nabył skutecznie wierzytelności zabezpieczonych hipotekami, a nadto udowodnienia nieistnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego pozwany w tym zakresie nie sprostął ciężarowi dowodowemu. Przede wszystkim nie wykazał nieistnienia wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie. Powód dochodzi w niniejszym procesie jedynie należności głównych wynikających z zaciągniętych przez pozwanego kredytów. Pozwany nie podważał faktu zawarcia umów w tym zakresie, jak również przekazania mu środków pieniężnych w kwotach wynikających z zawartych umów. W tej sytuacji pozwany winien był wykazać, że spłacił w całości lub części przypadające na niego zobowiązania. Na taką okoliczność pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, co w konsekwencji prowadziło do wniosku, że pozwany nie obalił domniemania istnienia wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie w wysokości dochodzonej pozwem.

W odniesieniu do legitymacji powoda pozwany winien był wykazać, że powód nie nabył skutecznie wierzytelności objętych niniejszym postępowaniem. W tym kontekście wypada przypomnieć, że powód nabył te wierzytelności na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 22 grudnia 2014 r. i podstawą wpisu powoda jako wierzyciela hipotecznego były wyciągi z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego. W ten sposób, na podstawie wpisu nr (...) z dnia 2 maja 2015 r. wpisano powoda jako wierzyciela hipotecznego przy hipotece nr (...). Na podstawie wpisu nr (...) z dnia 6 maja 2015 r. powód został ujęty jako wierzyciel hipoteczny przy obciążeniu hipotecznym nr (...). W końcu też na mocy wpisu nr (...) z dnia 16 czerwca 2015 r. powoda wpisano jako wierzyciela hipotecznego w hipotece nr (...). Jest rzeczą nie kwestionowaną, zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie, że wpis hipoteki ma charakter konstytutywny. Na gruncie art. 79 ust. 1 u.k.w.h. przyjmuje się, że konstytutywny skutek wpisu w księdze wieczystej dotyczy przelewu wierzytelności i wpis jest przesłanką nabycia wierzytelności. W tej sytuacji wierzytelność wraz z hipoteką przejdzie na cesjonariusza po dokonaniu – z zastrzeżeniem art. 83⁽¹⁾ u.k.w.h. – konstytutywnego wpisu w księdze wieczystej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 listopada 2011 r., IV CSK 74/11 i z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 280/17). Takie uregulowanie skutków zmiany wierzyciela hipotecznego daje podstawę do wniosku, że jeśli do powstania prawa potrzeby jest wpis, to również do jego wygaśnięcia niezbędne jest wykreślenie wpisu. Prawomocny wpis hipoteki, w tym także wierzyciela hipotecznego na podstawie art. 365 k.p.c. wiąże inne sądy. Obalenie domniemania wynikającego z tego przepisu może nastąpić jedynie w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (art. 10 u.k.w.h.). Nie może natomiast taki wpis obalony w innym postępowaniu na zarzut pozwanego, jako przesłanka rozstrzygnięcia sprawy (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 listopada 2019 r., I CSK 473/18, z dnia 9 listopada 2011 r., II CSK 104/11, z dnia 4 marca 2011 r., I CSK 340/10 i z

dnia 8 grudnia 2004 r., I CK 389/04 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2011 r., III CZP 123/10, OSNC 2011, nr 9, poz. 96). Dlatego też w ocenie Sądu Apelacyjnego prawomocny wpis zmiany wierzyciela hipotecznego nie mógł kwestionowany w ramach niniejszego postępowania.

Niezależnie od tych okoliczności należy zwrócić uwagę, że kwestia legitymacji powoda została już rozstrzygnięta w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Katowicach (sygn. akt XIII GC 460/15), a następnie przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach (sygn. akt V ACa 369/16). To postępowanie toczyło się pomiędzy tymi samymi stronami na podstawie tych samych dowodów, co w niniejszym postępowaniu. Różnica pomiędzy tymi sprawami sprowadzała się jedynie do tego, że w pierwszym postępowaniu powód domagał się zasądzenia od pozwanych świadczeń pieniężnych z w/w umów kredytowych jako od dłużników osobistych, a obecne postępowanie dotyczy jedynie odpowiedzialności pozwanych jako dłużników rzeczowych. Pozwani również i w tamtym postępowaniu podnosili zarzut braku legitymacji procesowej po stronie powodowej z uwagi – w ich ocenie – na nieskuteczność nabycia wierzytelności. Sąd Apelacyjny nie podzielił tego zarzutu. Powództwo podlegało oddaleniu jedynie ze względu na przedawnienie wierzytelności. Prawomocność materialna, o jakiej mowa w art. 365 § 1 k.p.c. wyraża nakaz przyjmowania, że w danej sytuacji stan prawny przedstawia się tak, jak to wynika z zawartego w orzeczeniu rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06). Przyjmuje się w orzecznictwie, że związanie orzeczeniem sądu rozciąga się na te ustalenia faktyczne zawarte w jego uzasadnieniu, na podstawie których bezpośrednio sąd zindywidualizował normę prawną, czemu dał wyraz w rozstrzygnięciu (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., V CSK 485/11, z dnia 20 listopada 2014 r., V CSK 6/14 i z dnia 16 maja 2013 r., IV CSK 624/12).

W końcu też warto podkreślić, że powód wykazał, że spełnił wymogi § 3 ust. 2 umowy przelewu wierzytelności z dnia 22 grudnia 2014 r., gdyż przedstawił dowód zapłaty ceny wynikającej z tej umowy. Na karcie 134 akt znajduje się potwierdzenie wykonania operacji bankowej – zapłaty ceny w kwocie 11.638.718 zł. Jest to dokument elektroniczny i nie wymagał podpisu (art. 7 ust. 1 i 2 pr.bank.). Wbrew zarzutom apelacji wynika z niego fakt wykonania operacji bankowej – obciążenia rachunku bankowego powoda tą kwotą na poczet umowy z dnia 22 grudnia 2014 r.

Nie można zgodzić się także i z drugim zarzutem naruszenia przepisów procedury cywilnej – art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut naruszenia reguł sporządzania uzasadnienia orzeczenia może zostać uznany za skuteczny jedynie w wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia uniemożliwia dokonanie przez sąd drugiej instancji oceny jakimi kryteriami kierował się sąd pierwszej instancji, wydając zaskarżone orzeczenie. Chodziłoby zatem o taką sytuację, gdy sfera motywacyjna orzeczenia w zakresie ustaleń faktycznych, oceny dowodów, czy też w końcu subsumcji materiału procesowego pod normy prawa materialnego jest nieznaną. Mając to na względzie nie można zgodzić się ze stanowiskiem apelacji, że uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia narusza art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w sposób szczegółowy umotywował swoje stanowisko i wskazał na jakich dowodach oparł zaskarżone rozstrzygnięcie.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego wypada rozpocząć od twierdzenia pozwanego, że Sąd Okręgowy nie zastosował art. 95 ust. 4 i 5 pr.bank. Wiąże się on z zagadnieniem legitymacji czynnej powoda, która została omówiona wcześniej. Zarzut ten nie mógł zostać uwzględniony wobec faktu, że podważenie legitymacji procesowej powoda – jako wierzyciela hipotecznego byłoby możliwe jedynie na drodze powództwo określonego w art. 10 ust. 1 u.k.w.h., o czym była już mowa wcześniej. Niezależnie od tego uszło uwadze apelującego, że obaj pozwani w odniesieniu do każdej z trzech zawartych umów kredytowych wyrazili zgodę na przelew wierzytelności na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny lub na fundusz sekurytyzacyjny. Przelew wierzytelności z dnia 22 grudnia 2014 r. wywołał zatem skutek w postaci przejścia na powoda zabezpieczeń hipotecznych (art. 79 ust. 1 u.k.w.h.), co wywołało skutek w postaci wpisu powoda do księgi wieczystej jako wierzyciela hipotecznego. Należało także zwrócić uwagę na okoliczność, że po uchyleniu z dniem 13 stycznia 2009 r. art. 92c ust. 1 pr.bank. brak jest wymogu zgody dłużnika na przelew wierzytelności przez bank na fundusz sekurytyzacyjny. Wpis zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej, dokonanej po tej dacie, następuje w oparciu o dokumenty wskazane w art. 195 ust. 1 ustawy z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.). Innymi słowy, w aktualnym stanie prawnym nie jest wymagana zgoda dłużnika na przelew wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie i odnosi się to także do umów zawartych w dacie obowiązywania uchylonego art. 92c pr. bank. (zob. postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2014 r., IV CSK 131/14 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 2010 r., IV CSK 558/09, OSNC 2010, nr 12, poz. 168 i z dnia 12 stycznia 2011 r., I CSK 118/10). Zmiana wierzyciela hipotecznego zatem następuje bez woli dłużnika jedynie na podstawie wyciągu z ksiąg rachunkowych, o jakich mowa w art. 195 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2014 r., IV CSK 103/14). Powód spełnił wymogi wypływające z tego przepisu, przedstawiając do wniosków o zmianę wierzyciela hipotecznego stosowane wyciągi z ksiąg rachunkowych, co skutkowało wpisami nr (...), (...) i (...). Z tych względów nie można podzielić zarzutów naruszenia art. 94 ust. 4 i 5 pr.bank.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 65 ust. 1 u.k.w.h. Przepis ten wyraża zasadę szczególności hipoteki. Zgodnie z nią zabezpieczenie musi dotyczyć wierzytelności oznaczonej, tzn. konkretnej i wynikającej z określonego stosunku prawnego, a nie jakiegokolwiek. Hipoteka zależy od wierzytelności, którą zabezpiecza. Wygaśnięcie wierzytelności powoduje wygaśnięcie hipoteki (art. 71 u.k.w.h.). Abstrahując od faktu, że wzruszenie wpisu hipotecznego może nastąpić jedynie w drodze powództwa z art. 10 ust. 1 u.k.h.w. to zapisy § 21 ust. 1 pkt 3 umowy kredytowej z dnia 23 listopada 2007 r. oraz § 19 ust. 2 pkt 13 umów kredytowych z dnia 22 sierpnia 2008 r. i z dnia 22 grudnia 2008 r. przewidywały ustanowienie hipotek umownych na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z tych umów. Oznaczało to zabezpieczenie należności głównych wynikających z tych umów, a nie należności ubocznych, które w poprzednim stanie prawnym hipoteka umowna nie zabezpieczała bez wyraźnych wpisów w tym zakresie. Jednocześnie z Działu IV księgi wieczystej wynika, jakie dokumenty stanowiły podstawę wpisów nr (...), (...) i (...). Z tego względu nie sposób doszukać się zarzucanej przez apelującego zasady szczególności hipoteki. Nie potwierdza też prezentowanej przez powoda tezy o naruszeniu zasady szczególności hipotek okoliczność, że w każdym z trzech przypadków ustanowionych hipotek z księgi wieczystej wynika, że zabezpieczają one kredyt, bez sprecyzowania, o jakie chodzi konkretnie zobowiązania. W tym zakresie wpisy hipoteczne są zgodne z § 46 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbioru dokumentów (Dz. U. nr 102, poz. 1122). Przede wszystkim jednak wpisy hipoteczne zostały dokonane na podstawie dokumentów stanowiących podstawę wpisu i nie istnieje problem z identyfikacją zabezpieczonych wierzytelności.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 65 ust. 1 u.k.w.h. apelujący podnosił również, że nie doszło do skutecznego ustanowienia hipotek, a to z tego powodu, że pozwani złożyli oświadczenia o ustanowieniu tych zabezpieczeń – na prawie własności nieruchomości. Tymczasem pozwani są wieczystymi użytkownikami. Jest faktem, że w odniesieniu do dwóch hipotek pozwani oświadczyli, że ustanawiają hipoteki umowne na prawie własności nieruchomości (nr hipoteki (...) i (...)), a w jednym – po modyfikacji – na prawie wieczystego użytkowania. (nr hipoteki (...)). Jest przy tym okolicznością bezsporną, że pozwani są wieczystymi użytkownikami nieruchomości i na tym prawie Sąd Rejonowy w (...) dokonał trzech wpisów hipotecznych.

Okoliczność jednak skuteczności ustanowienia hipotek nie może być jednakże badana w niniejszym procesie. Jak już to powiedziano wcześniej wpis hipoteki, w tym także jej wykreślenie ma charakter konstytutywny (art. 67 u.k.w.h.). W odniesieniu do takich wpisów wzruszenie domniemania prawnego z art. 3 u.k.w.h. nie może nastąpić na zarzut procesowy, jako przesłanka rozstrzygnięcia. Wymaga to wytoczenia powództwa na podstawie art. 10 ust. 1 u.k.w.h. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 grudnia 2004 r., I CK 389/2004, z dnia 29 kwietnia 2010 r., IV CSK 459/10, z dnia 16 lutego 2011 r., I CSK 305/2010, z dnia 4 marca 2011 r., I CSK 340/2010, z dnia 9 listopada 2011 r., II CSK 104/2011, z dnia 9 października 2013 r., V CSK 450/2012, oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2011 r., III CZP 123/2010, OSNC 2011, nr 9, poz. 96). Niezależnie jednak od tego założenia, wypada przypomnieć, że na pozwanych spoczywał ciężar obalenia domniemania – w tym zakresie co do skuteczności ustanowienia zabezpieczeń hipotecznych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego samo stwierdzenie pozwanych w oświadczeniach o ustanowieniu hipotek, że obciążają tym prawem przysługujące im prawo własności, a nie prawo wieczystego użytkowania, nie może dowodzić o nieskuteczności, czy też nieważności tych hipotek. Trzeba bowiem mieć na względzie, że pozwani przez ponad dziesięć lat tolerowali te wpisy hipoteczne, nigdy nie kwestionując ich treści. w między czasie toczyło się postępowanie egzekucyjne z nieruchomości, w którym poprzednik prawny powoda zamierzał skorzystać z zabezpieczenia hipotecznego i jego ustanowienia pozwani również w tamtym postępowaniu nie kontestowali. Wykładnia złożonych przez nich oświadczeń o ustanowieniu hipotek – w kontekście zarysowanych tutaj

okoliczności faktycznych – przemawia zatem za założeniem, że wolą pozwanych było ustanowienie hipotek zwykłych na prawie wieczystego użytkowania. W istocie zatem w tych oświadczeniach doszło do niedokładności w określeniu prawa podlegającego obciążeniu, co nie może prowadzić ad hoc do podważenia wpisów hipotecznych. W każdym jednak razie inicjatywa dowodowa w tym zakresie spoczywała na pozwanych, którzy jednak nie wskazali żadnych środków dowodowych na poparcie prezentowanych przez siebie twierdzeń.

Nie można również zgodzić się w zasadzie z zarzutami apelacji odnoszącymi się do kwestii przedawnienia odsetek (art. 117 i art. 118 k.c. w zw. z art. 77 zdaniem drugie i art. 69 u.k.w.h.). Jest rzeczą bezsporną, że dochodzone przeciwko pozwany wierzytelności są przedawnione, co przesądził już poprzednio toczący się proces pomiędzy stronami. Oczywiście jest, że w takiej sytuacji będzie miał zastosowanie art. 77 u.k.w.h. Przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej nie umniejsza praw wierzyciela do możliwości zaspokojenia się z nieruchomości obciążonej co do należności głównej, z wyłączeniem odsetek. W odniesieniu do odsetek trzeba zaznaczyć, że przepis ten dotyczy odsetek za opóźnienie od wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie oraz odsetek kapitałowych. Jak przyjmuje się w orzecznictwie przedawnienie wierzytelności hipotecznej wywołuje skutki tylko w sferze obligacyjnej. Oznacza to, że jeżeli dłużnik jest dłużnikiem rzeczowym i dojdzie do przedawnienia wierzytelności, to będzie odpowiadał tylko rzeczowo. Właściciel nieruchomości, który jest jednocześnie dłużnikiem osobistym, może bronić się przed żądaniem wierzyciela hipotecznego zarzutem przedawnienia wierzytelności głównej w zakresie zaspokojenia z innych składników majątkowych niż obciążona nieruchomość. Skutki przedawnienia wierzytelności hipotecznej polegają na tym, że właściciel przedmiotu hipoteki nie może skutecznie podnieść wobec wierzyciela hipotecznego zarzutu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką. Wierzyciel hipoteczny może domagać się zapłaty tytułem zaspokojenia swej wierzytelności m.in. od właściciela przedmiotu obciążonego hipoteką, którego obowiązek, odpowiadający uprawnieniu wierzyciela do zaspokojenia się z przedmiotu hipoteki, polega na zapłacie, a nie na znoszeniu egzekucji kierowanej do tego podmiotu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2019 r., II CSK 25/19).

Oceniając podniesione przez apelującego zarzuty co do naruszenia wskazanych powyżej przepisów pamiętać trzeba, że niniejszy proces dotyczy ich odpowiedzialności jako dłużników rzeczowych, a nie dłużników osobistych. Od odpowiedzialności osobistej pozwani skutecznie się uchylili, czego wyrazem jest wynik poprzedniego procesu, w których oddalono powództwo z uwagi właśnie na przedawnienie wierzytelności kredytowych.

Analizę zagadnienia, czy powodowi przysługują odsetki za opóźnienie od zasądzonego świadczenia rozpocząć wypada od dokonania analizy charakteru prawnego odpowiedzialności pozwanych jako dłużników rzeczowych. W orzecznictwie przyjmuje się, że dłużnik odpowiadający rzeczowo, który mimo wezwania nie płaci długu zabezpieczonego hipoteką, popada opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Odpowiada on zatem za spełnienie zobowiązania pieniężnego, zabezpieczonego hipoteką, choć w sposób ograniczony (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2019 r., III CZP 66/18, OSNC 2019, nr 11, poz. 108). Skoro odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez pozwanych jako dłużników osobistych uległy przedawnieniu, to mogą być dochodzone od nich jedynie odsetki za opóźnienie w spełnieniu przez nich świadczenia jako dłużników rzeczowych (hipotecznych). Wyłączone pozostaje dochodzenie od nich odsetek umownych wynikających z umowy kredytowej, jak i odsetek za opóźnienie w spłacie kredytu jako wierzytelności osobiste. Roszczenie kierowane do dłużników rzeczowych staje się wymagalne, zgodnie z art. 455 k.c., tj. z chwilą wezwania ich do zapłaty i pozostają oni w opóźnieniu, jeżeli nie spełnią świadczenia niezwłocznie. Odsetki w takim przypadku pozostają w związku z wymagalnością wierzytelności dochodzonej bezpośrednio od dłużników rzeczowych i dotyczą ich opóźnienia (por. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 marca 2016 r., I ACa 882/15, Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 stycznia 2012 r., VI ACa 1082/11, Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 czerwca 2017 r., I ACa 1583/16 i Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 marca 2019 r., V ACa 377/18).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutów apelacji w odniesieniu do stanowiska, że zaskarżony wyrok narusza art. 117 i art. 118 k.c. w zw. z art. 77 zdaniem drugie i art. 69 u.k.w.h. W istocie bowiem zasądzono od pozwanych na rzecz powoda odsetki za opóźnienie w spełnieniu przez nich świadczenia pieniężnego zabezpieczonego hipotekami – jako od dłużników rzeczowych, a nie dłużników osobistych, choć i w tym przypadku odpowiedzialność

ta jest ograniczona do wysokości ustanowionych zabezpieczeń rzeczowych (art. 65 ust. 1 u.k.w.h. w zw. z art. 319 k.p.c.). Jako że przed niniejszym procesem powód nie wyzwał pozwanych do spełnienia świadczenia zabezpieczonego hipotekami – jako dłużników rzeczowych, za wezwanie do zapłaty (art. 455 k.c.) potraktowano wniesienie pozwu. Z tego względu odsetki za opóźnienie należało zasądzić od pozwanego od daty doręczenia im odpisu pozwu, a nie od daty jego wniesienia, jak domagał się powód. Mając to na względzie w tym zakresie dokonano zmiany daty początkowej odsetek za opóźnienie od obu pozwanych. Odnosi się to także do pozwanego L. L., który nie wniósł apelacji. Jako, że pozwani są dłużnikami solidarnymi zmianę zaskarżonego wyroku w odniesieniu do niewnoszącego apelacji pozwanego uzasadnia art. 378 § 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny nie podziela natomiast stanowiska, że koszty procesu winny zostać zasądzone z ograniczeniem do przedmiotu hipoteki i wysokości sumy hipotecznej. Ograniczenie odpowiedzialności do jakiej nawiązuje art. 319 k.p.c. dotyczy wyłącznie roszczenia materialnoprawnego będącego podstawą powództwa. Koszty procesu (art. 98 k.p.c.) nie mają charakteru materialnoprawnego, lecz powstają w związku z koniecznością szukania przez wierzyciela ochrony na drodze procesu cywilnego. Z tego względu koszty te winno się zasądzić na zasadach ogólnych z wyłączeniem ograniczenia do przedmiotu hipoteki i wysokości tego zabezpieczenia.

Z tego względu na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak na wstępie.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 zdanie drugie k.p.c. zasądzając od pozwanego K. P. na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego. Zgodnie z art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c. na te koszty składa się kwota 11.250 zł tytułem zastępstwa radcowskiego.

SSA Katarzyna Żymelka SSA Tomasz PIDzik SSA Dariusz Chrapoński